

VIJF TEKSTSTRUCTUREN: THE BIG FIVE (Meyer, 1975)

Voorbeeld	Tekststructuur
<p>Beschrijving</p> <p>Het coronavirus (COVID-19) heeft gezorgd voor een pandemie. Overall ter wereld raakten mensen besmet. COVID-19 zorgt voor griepachtige klachten, maar kan ook ernstiger verlopen. Waarschijnlijk is het coronavirus via China de wereld in verspreid. In Europa is vooral Spanje getroffen door het virus, maar ook in Nederland waren er in het voorjaar van 2020 veel mensen besmet.</p>	<p>Schrijver vertelt feitjes rondom één centraal onderwerp.</p> <p>Wat is kenmerkend voor X? Wat weten we over X?</p> <p>Relatief 'losse' tekststructuur met weinig handvatten. Vaak ter introductie</p>
<p>Vergelijking</p> <p>Griep en corona zijn <i>allebei</i> besmettelijke virusinfecties die zich nestelen in de luchtwegen, <i>maar</i> ze worden veroorzaakt door <i>verschillende</i> virussen. Griep krijg je van het influenzavirus, <i>terwijl</i> COVID-19 wordt veroorzaakt door een coronavirus. De ziektebeelden <i>lijken veel op elkaar</i>. Bij <i>beide</i> virussen is er koorts, vermoeidheid en kortademigheid.</p>	<p>Schrijver bespreekt X en Y met de overeenkomsten en verschillen.</p> <p>Waarin lijken X en Y wel/niet op elkaar?</p> <p>Signalen: tegenstellingen, gebruik van vergelijkende trappen (<i>groter dan</i>), woorden zoals: <i>evenals, allebei, echter</i>.</p>
<p>Chronologie</p> <p>Op 1 januari 2020 werd de markt in Wuhan gesloten voor inspectie en desinfectie, omdat het er de schijn van had dat veel mensen daar besmet waren geraakt met een onbekende ziekte. Op 7 januari stelden Chinese gezondheidsautoriteiten vast dat het ging om een nieuw coronavirus. <i>Vijf dagen later</i> deelde China de genetische code van het nieuwe virus COVID-19 met de wereld. <i>Anderhalve maand later</i> werd de eerste coronabesmetting in Nederland gerapporteerd.</p>	<p>Focust op de tijdsvolgorde of op opeenvolgende stappen (proces).</p> <p>Wanneer of in welke volgorde gebeurt of gebeurde X?</p> <p>Signalen: voegwoorden van volgorde (<i>nadat, voordat, toen</i>), tijdsindicaties (<i>in 1672</i>), (rang)telwoorden (<i>eerste stap</i>)</p>
<p>Oorzaak-gevolg</p> <p>Wetenschappers weten nog steeds niet <i>waardoor</i> COVID-19 voor bloedklonters <i>zorgt</i>. Een mogelijke theorie is dat deze <i>ontstaan</i> als een directe <i>reactie van</i> bloedvaten op het virus. Het virus bindt zich aan celwanden via zogenaamde ACE2-receptoren, die ook in bloedvaten te vinden zijn. <i>Wanneer</i> het virus zich in bloedvaten aan deze receptoren bindt, kunnen de celvaten ontsteken, <i>waardoor</i> bloedklonters ontstaan.</p>	<p>Verklaart hoe gebeurtenis X kan voortvloeien uit gebeurtenis Y.</p> <p>Waardoor is er sprake van X? Wat gebeurt er vanwege Y?</p> <p>Signalen: voegwoorden: <i>daardoor, vanwege, omdat, als...dan</i>, en (werk)woorden zoals <i>veroorzaken, zorgen voor, een effect, een impact</i>.</p>
<p>Probleem-oplossing</p> <p>Door de <i>coronacrisis</i> ontstond een wereldwijd tekort aan mondkapjes. Tegelijkertijd raakten veel mensen werkloos. Beide <i>problemen</i> warden creatief <i>aangepakt</i> in India: werkloos geraakt treinpersoneel werd ingezet in fabrieken <i>om</i> mondkapjes te maken voor de zorg. <i>Op die manier</i> hadden deze mensen weer inkomen én werd er <i>gelukkig</i> weer voorzien in grote hoeveelheden mondkapjes.</p>	<p>Bespreekt een probleem (vaak schets van oorzaken) en de oplossing(en).</p> <p>Wat is het probleem en hoe lossen we het op?</p> <p>Middel-doel relaties (<i>zodat, om te</i>), evaluaties (<i>voordeel, nadeel</i>) +/- woorden (<i>crisis ingewikkeld, een verbetering, gelukkig, een strategie om</i>)</p>

RED HET RIF! (met toestemming overgenomen uit *Wild van Freek*)

Over de hele wereld gaat het slecht met koraalriffen. Een ramp! Niet alleen voor onze zeedieren, maar ook voor onze eigen kust. Gelukkig hebben knappe koppen plannen bedacht om het koraal te redden. Welke? Dat ontdek je hier!

Koraalriffen bedekken nog geen half procent van de zeebodem. Toch zoekt een kwart van alle zeedieren juist op deze plek naar voedsel, een schuilplaats, of een partner. Daarnaast zijn koraalriffen ook voor ons superbelangrijk. Ze remmen grote golven af waardoor veel kuststeden en eilanden beschermd worden tegen overstromingen. Zonder koraal zouden er dus enorme problemen ontstaan. Wetenschappers zoeken keihard naar manieren om onze riffen van de ondergang te redden, want in de afgelopen dertig jaar is al de helft van al het koraal verdwenen.

Om te begrijpen waarom het koraal op zo'n hoog tempo verdwijnt, is het belangrijk om te weten dat koraal geen plant is maar een dier. Miljoenen diertjes op een hoop – poliepen genaamd – bouwen samen woontorentjes. In diezelfde 'gebouwen' wonen ook algen. Deze piepkleine plantjes halen hun energie uit zonlicht en voorzien het koraal zo van voedsel en kleur. Helaas kunnen deze plantjes niet leven in zeewater dat door klimaatverandering steeds warmer wordt. Een ramp, want koraal kan niet leven zonder die algen. Als zij sterven, sterft het koraal uiteindelijk ook!

Om de uitsterving van het koraal tegen te gaan, hebben wetenschappers belangrijke oplossingen bedacht en dat doen ze nog steeds. Eén daarvan is het laten groeien van nieuw koraal. Want hoewel koraal een dier is, kun je het grappig genoeg wél kweken als een plant! Dat doen onderzoekers door een stukje van gezond rif af te knippen. Die stukjes plaatsen ze in speciale waterbakken in een laboratorium en worden – eenmaal sterk en groot genoeg – weer teruggeplaatst in zee. Door de sterkste koraalsoorten met elkaar te kruisen, wordt bovendien geprobeerd om een soort te maken die extra goed tegen warm water kan: een superkoraal!

Een tweede oplossing die de knappe koppen hebben bedacht, is het creëren van kunstmatige koraalriffen. Koraal heeft een harde ondergrond nodig om op te groeien. Meestal gaat dat om rotsen, maar onderzoekers hebben ontdekt dat koraal ook prima groeit op bakstenen, winkelwagentjes of zelfs hele schepen. Daarom worden voorwerpen soms expres naar de zeebodem afgezonken. Ook hebben wetenschappers ontdekt dat je een korst van kalksteen krijgt op een stalen buis als je er een beetje elektriciteit doorheen laat lopen. Met deze technieken kunnen er speciale kunstriffen worden gemaakt in allerlei vormen!

Studiedag op locatie? Meer weten over effectief leesonderwijs? Kant-en-klare materialen?

Zie www.leesonderwijs.com en volg de instagrampagina @leesonderwijs